

4. «Разработка научно обоснованных мероприятий по оценке и улучшению мелиоративно-гидрогеологических условий земель расположенных в зоне действия Верхне-Ширванского канала». Научно-технический отчет. НПО АзГиМ. Баку. 2018. 60 стр.

5. Алимов А.К. Гидрогеологические процессы и количественные оценки источников формирования водно-солевого баланса грунтовых вод для обоснования гидрогеолого-мелиоративных прогнозов. Баку. Элм. 2001. стр. 6-66.

6. Мамедов Г.Ш., Гашимов А.Д. и др. Мелиорация: диагностика и классификация засоленных земель (азерб.яз). Баку 2017. стр. 171-281.

7. «Технико-экономические обоснования по реконструкции Верхне-Ширванского канала». Темелсу. Баку. 2017. стр. 6.1-6.24.

УДК 631.6(477.1)

Рудаков Л.М., Шкуро М.О.

Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро, Україна

ДОЦІЛЬНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ МЕЛІОРАТИВНИХ ЗАХОДІВ НА ПІВДНІ ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Вступ. Сучасне ведення аграрного виробництва в господарствах південної частини Дніпропетровської області має великі ризики. Головний ризик при вирощуванні сільськогосподарських культур полягає у нестачі ґрунтової вологи в період вегетації. Вода виступає у ролі лімітуючого фактору, який стримує отримання гарантованих і очікуваних врожаїв сільськогосподарських культур.

Зрошення - один з найважливіших чинників підвищення врожайності сільськогосподарських культур. Урожай на поливних землях залежить від того, наскільки правильно обрані режим зрошення, система добрив, сорт чи гібрид зрошуваної культури.

Закон не замінності факторів в житті рослин відводить для води велике значення. Для нормального росту і розвитку сільськогосподарських культур волога та повітря в ґрунті повинні знаходитись в певному співвідношенні.

Основна частина. Проведення зрошення у будь-якому господарстві повинне бути обґрунтоване, щоб не допустити надмірне зволоження та засолення ґрунтів.

Один із критеріїв необхідності меліоративних заходів можна встановити за допомогою індексу посушливості. Для цього необхідно зіставити елементи водного балансу території, а саме випаровуваності $\sum E_m$ та атмосферні опади $\sum P$.

$$K_c = \sum E_m / \sum P. \quad (1)$$

Для визначення величини випаровуваності E_m за місячні періоди застосовуємо формулу Іванова

$$E_M = 0,18 \cdot (t_M + 25)^2 \cdot (1 - a_M/100), \quad (2)$$

де t_M - середні температури повітря за місяць (див. табл.1.1), $^{\circ}\text{C}$; a_M - середня за місяць відносна вологість повітря, %.

Значення сум атмосферних опадів за місяці вегетаційного періоду і середьомісячну температуру і відносну вологість повітря визначаємо за значеннями приведеними в довідниковій літературі [1, с. 72; 2, с. 118, с.237]. Всі значення зводимов табл.1 і проводиморозрахунки за вище приведеними формулами.

Таблиця 1 - Розрахунок індексу посушливості за вегетаційний період за даними метеостанції Нікополь

Показники	Місяць						
	4	5	6	7	8	9	10
Середня за місяць температура повітря, $^{\circ}\text{C}$	9,4	16,6	20	22,9	21,8	16,2	9,5
Середня за місяць відносна вологість повітря, %	66	61	61	58	59	64	76
Середня за місяць випаровуваність, мм	72,4	121,5	142,2	173,5	161,6	110,0	51,4
Випаровуваність наростаючим підсумком, мм	72,4	193,9	336,1	509,5	671,2	781,2	832,6
Атмосферні опади, мм	33	38	55	48	44	30	30
Атмосферні опади наростаючим підсумком, мм	33	71	126	174	218	248	278
Індекс посушливості	2,2	2,7	2,7	2,9	3,1	3,1	3,0

Висновки. Значення індексу посушливості вказують на те, що для умов півдня Дніпропетровської області випаровуваність в два-три рази перевищує кількість атмосферних опадів, що випадають в природних умовах в середньому за багаторічний період спостережень.

Таким чином для визначення доцільності застосування тих чи інших меліоративних заходів крім водного балансу сільськогосподарських полів слід враховувати багато інших чинників, які будуть впливати на рентабельність аграрного виробництва. Це такі як: вартість робіт з проектування, будівництва і експлуатації гідромеліоративної системи та їх співвідношення з прибавкою врожаю після застосування зрошення, аналіз критеріїв якості поливної води для ґрунтів зрошуваного масиву та ін.

Список використаних джерел

1. Справочник по климату СССР. Вып. 10. Ч. II. Температура воздуха и почвы. – Л.: Гидрометеиздат, 1967. – 608 с.
2. Справочник по климату СССР. Вып. 10. Ч. IV. Влажность воздуха, атмосферные осадки и снежный покров. – Л.: Гидрометеиздат, 1969. – 696с.